

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Комунального закладу Сумської обласної ради
«Глинська спеціальна школа»
21 березня 2024 року**

місто Суми, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.03.2024 групою НПМ здійснено відвідування комунального закладу Сумської обласної ради «Глинська спеціальна школа» (далі – заклад, спецшкола).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Бурка Олександр Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Драга Антоніна Олександрівна, експерт проекту «Зміцнення інституційної спроможності системи захисту прав дитини шляхом проведення моніторингу ситуації з дітьми» у Сумській області;

Єжкун Марина Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування здійснювалось вперше.

Керівник спецшколи – Крикун Сергій Миколайович, директор комунального закладу Сумської обласної ради «Глинська спеціальна школа».

Заклад розташований за адресою: вул. Партизанська, 12, с. Глинськ, Андріяшівська територіальна громада, Роменський район, Сумська область, 42081.

Заклад діє відповідно до статуту, затвердженого рішенням Сумської обласної ради від 27.11.2020, та знаходиться у функціональному підпорядкуванні Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації.

Штатна чисельність працівників закладу становить 81,99 одиниць, фактично працює 71 людина, з яких 31 - педагогічні працівники.

У спецшколі здобувають освіту діти з особливими освітніми потребами, зумовленими стійкими психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями.

У спеціальній школі відкрито 10 груп (класів) та дошкільне відділення. Наповнюваність класів складає до 11 учнів. Дошкільне відділення відвідують 5 вихованців.

У закладі функціонує пансіон, розміщений у відокремлених приміщеннях, у якому проживають 86 учнів та вихованців.

На день відвідування в спеціальній школі навчалось 112 дітей, з яких 17 дітей тимчасово переміщені (евакуйовані) з комунального закладу Сумської обласної ради «Улянівська спеціальна школа» та 3 дітей – з комунального закладу Сумської обласної ради «Шалигінська спеціальна школа». Для проживання та навчання

переміщених дітей виділено приміщення у окремому корпусі закладу. Цілодобовий догляд за переміщеними з КЗ СОР «Улянівська спеціальна школа» дітьми забезпечують педагогічні працівники цієї спецшколи.

У закладі навчається 15 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, щодо 11 з яких функції опікуна покладено на директора закладу.

16 здобувачів освіти Глинської спецшколи є особами з інвалідністю.

Територія закладу огорожена по периметру (фото 1) і облаштована ігровими майданчиками (фото 2), зонами відпочинку, садом. У закладі є гаряча вода, температура у житлових кімнатах у межах допустимих норм.

Матеріально-технічна база закладу включає в себе: навчальний корпус (адміністративна будівля), гуртожиток, будівля дитячої спальні, школа, їдальня, кухня, столярна майстерня, пральня, котельня, швейна майстерня.

У закладі створені умови для забезпечення та організації освітнього процесу, корекційно-відновлювальної роботи, реабілітаційних заходів, проживання вихованців, проведення позакласної роботи.

В закладі облаштовано чотири укриття, загальною місткістю 130 осіб. Згідно актів оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення від 22.03.2023 укриття спецшколи можуть використовуватись як найпростіше укриття.

Наказом директора спецшколи від 04.08.2023 № 246 затверджено алгоритм дій щодо евакуації учасників освітнього процесу при оголошенні сигналу «Повітряна тривога», правила поведінки у надзвичайних ситуаціях та визначено відповідальних осіб.

Медичне обслуговування здобувачів освіти у закладі забезпечують 1 лікар та 1 медична сестра, яка також виконує обов'язки медичної сестри з дієтичного харчування.

Учнів та вихованців закладу, що проживають у пансіоні, забезпечено п'ятиразовим харчуванням відповідно до норм та порядку організації харчування учнів (вихованців) у закладах освіти, визначених законодавством. У спецшколі розроблені та наявні сезонне меню та щоденне меню-розклад.

Заклад обладнаний інженерною мережею господарсько-питного водопостачання, вода з якої, згідно результатів санітарно-мікробіологічного дослідження № 11 від 03.09.2023, є питною та за мікробіологічними показниками відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400.

Групою НППМ проведено особисте конфіденційне спілкування із 19 учнями та 12 працівниками закладу. За результатами опитування скарг від здобувачів

освіти на жорстоке, або таке, що принижує гідність, поводження з боку персоналу не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 24 Конвенції ООН про права дитини)

1. Усупереч вимогам статті 34 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» закладом не забезпечено здійснення обов'язкових медичних оглядів двічі на рік учнів і вихованців з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

2. У аптечній шафі медичного кабінету спецшколи містяться лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, і які відповідно до статті 23 Закону України «Про лікарські засоби» підлягають утилізації та знищенню (фото 18).

Порушення права на достатній життєвий рівень та гідні умови тримання, що включає достатнє харчування, одяг, житло (статті 28, 32, 48 Конституції України, стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

3. Відповідно до пункту 32 розділу III Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 (далі – Санітарний регламент), наповнюваність спальних кімнат у пансіонах (гуртожитках) для учнів 1-4 класів - 5-6 місць, для учнів 5-11 (12) класів - не більше 4 місць. Площа спальних кімнат визначається з розрахунку 6 м² на 1 місце.

Всупереч викладеним вимогам у більшості кімнат пансіону закладу не дотримано норм житлової площі (фото 11, 12). Наприклад, у спальній кімнаті дівчат № 7 площею 11,7 м² мешкає 4 дитини, у спальній кімнаті для хлопців дошкільного відділення площею 19,34 м² встановлено 10 ліжок, у кімнаті № 4 площею 30,57 м² проживає 8 учнів.

4. У одній із спальних кімнат пансіонату (2 група дівчата) виявлено факт використання двоярусних ліжок (фото 13), що суперечить вимогам пункту 32 розділу III Санітарного регламенту, відповідно до якого для сну дітей забороняється використовувати двоярусні ліжка, розкладачки, розкладні ліжка, дивани.

5. Відповідно до Порядку проживання та утримання учнів у пансіонах закладів освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1131, для осіб різної статі повинно бути забезпечене проживання на окремих поверхах або в ізольованих одна від одної частинах одного поверху будівлі, а також окремі душові кімнати та туалети з відокремленими кабінами, що повинні

відповідати вимогам державних будівельних норм, у тому числі щодо доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, нормам Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Проте, учні різної статі старших класів спецшколи проживають у неізолюваних одна від одної частинах одного поверху будівлі та користуються спільними умивальниками і душовою кімнатою, двері до якої не замикаються та розташовані поруч з входом до туалету для учнів чоловічої статі (фото 17).

6. У житловому корпусі для дітей старшого шкільного віку на 24 дівчат та 25 хлопців знаходяться 6 умивальників, 2 з яких перебуває у технічно несправному стані, 2 туалетні кабінки, 1 ванна для ніг, душова кімната на 2 душові лійки, гігієнічна кімната для дівчат та жодного пісуару, що не відповідає вимогам пункту 7.12. Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», затверджених Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144 (далі ДСанПіН).

7. На вікнах житлових кімнат відсутні ручки для відкриття кватирок, а вікна деяких житлових кімнат взагалі не обладнані кватирками (кімната дівчат № 7, кімната хлопців № 8), що унеможливорює провітрювання кімнат для створення комфортного повітряно-теплого режиму та порушує права учнів на доступ до чистого повітря.

Викладене суперечить вимогам пункту 5.1. ДСанПіН та пункту 4 розділу IV Санітарного регламенту.

8. У деяких з відвіданих житлових кімнат учнів на стінах маються ознаки ураження грибком (фото 14), а покриття підлоги має дефекти та механічні пошкодження (фото 15), що не відповідає вимогам пунктів 3 та 4 розділу III Санітарного регламенту.

9. Туалетні кабінки для учнів середнього і старшого шкільного віку різної статі не мають маркування та не обладнані дверними замками, що замикаються зсередини (фото 16), що порушує право дітей на приватність та суперечить вимогам пункту 31 розділу III Санітарного регламенту.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації:

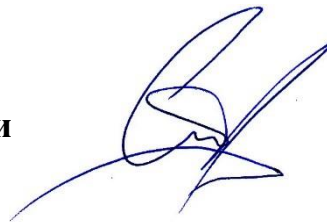
Вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав учнів та вихованців закладу, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу Сумської обласної ради «Глинська спеціальна школа».

Комунальному закладу Сумської обласної ради «Глинська спеціальна школа»:

1. Здійснювати обов'язкові медичні огляди двічі на рік учнів і вихованців з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. Утилізувати лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, та не допускати використання таких засобів у діяльності медичного кабінету.
3. Розміщення дітей у спальних кімнатах пансіону закладу здійснювати з урахування житлової площі кімнат та відповідно до норм наповнюваності.
4. Замінити двоярусні ліжка та облаштувати спальні місця відповідно до затверджених норм.
5. Створити умови для проживання дітей різної статі на окремих поверхах або в ізольованих одна від одної частинах одного поверху будівлі, а також можливість користування окремими душовими кімнатами.
6. Привести у відповідність до Державних санітарних норм та правил технічний стан та кількість санітарно-гігієнічного обладнання.
7. Забезпечити учням можливість регулярного провітрювання житлових кімнат.
8. Провести ремонтні роботи стін та підлоги у житлових кімнатах учнів, які не відповідають гігієнічним вимогам до будівель та приміщень.
9. Обладнати туалетні кабінки дверними замками, що замикаються зсередини.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Олександр Бурка

Фотоматеріали**Фото 1****Фото 2****Фото 3****Фото 4****Фото 5****Фото 6**

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

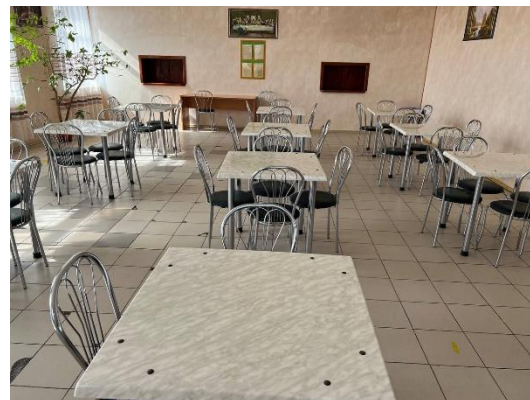

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото 17

Фото 18

